

Leto XIII.

Številka 2.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1897.

VSEBINA.

1. <i>Dr. Vladimir Pappafava</i> : Zjedinjene države Venecovelske . . .	33
2. „Civilnopravdni red z dne 1. maja 1895. l. v praktični obliki . . .	38
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo :	
<i>a</i>) Pogodnik, ki je zavedel v pomoto družega pogodnika, povrniti mora le-temu povzročeno škodo (§ 872. obč. drž. zak.)	42
Kazensko pravo :	
<i>a</i>) Odstranjenje sledov uradnega prepečaćenja ali zaseb- nega prečrtanja že porabljenih kolkov ne ustanavlja hudodelstva po §-ih 197. in 199. <i>lit. a</i>) k. z.	46
<i>b</i>) O mejsebojnem razmerji zločinov po §-ih 98. in 99. k. z.	49
4. X. redna glavna skupščina društva „Pravnika“	51
5. Književna poročila	60
6. Razne vesti	62
7. Pregled pravosodstva	63

Zedinjene države Venecovelske.

Kratek opis njihove ustave.

Spisal dr. Vladimir Pappafava, odvetnik v Zadru.

(Dalje.)

Glede varstva duševne lastnine določa § 450. Code civile z leta 1880.: Duševni proizvodi in izdelki so lastnina njih tvoritelja, odgovarjaje določilom, katere ustanavljajo dotični posebni zakoni. Kot tak veljaven je sedaj „zakon o duševni lastnini“ (tvoriteljsko pravo) z dne 17. maja 1894, s katerim se je preklical dotlej veljavni zakon z dne 12. maja 1887. Novi zakon razločuje se od prejšnjega v prvi vrsti ugodno s tem, da je mnogo krajši, kakor oni; vsebuje namreč vsega skupaj 39 paragrafov, med tem ko je zakon z l. 1887. imel 55, in sicer večinoma prav dolgih paragrafov, poleg tega pa še prav obširni izvršitveni ukaz. Zakon stvarja pa tudi materialno velik napredek, ker v sedanjem zakonu sploh ni govora o tem, da bi tvoriteljska pravica kedaj zapadla. Ako se vglobimo nekoliko bolj v njegovo vsebino, najdemo najpreje oba pojma „tvoritelj“ in „prestavljalca“. In sicer definuje zakon prvega tako, da imenuje vsakoga, kateri je ustvaril kako znanstveno, umetnostno ali literarno delo, njegovega tvoritelja ali avtorja; prestavljalca pa tako definuje, da imenuje onega prestavljalca, kateri v drugem jeziku izraža ono, kar je izraženo ali spisano v kaki kompoziciji ali originalnem delu. Pravica, katero ima vsak avtor do dela svoje kompozicije, in pravica, katero pridobi prestavljalca do dela ali kompozicije, predstavljene po njem, stvarja „njih duševno lastnino“ ali „njih tvoriteljsko pravico“. Le-ta je jednako sveta in nedotakljiva, kakor vsaka druga lastnina in podvržena istim določilom občnega prava, v kolikor ne ustanavlja le-ta zakon drugih določil.

Le-ta lastninska pravica je po svoji naravi trajna in jo imajo:

1. avtorji do svojih del;
2. prestavljalci do svojih prestav;
3. vsi, kateri so ustvarili kopije, izpiske, reprodukcije itd. od originalnih del ali prestav s privoljenjem ali odobrilom lastnikov;
4. izdajatelji še neizdanih del neznanih pisateljev, dokler leti svojih pravic zakonito ne uveljavijo;
5. vsi imetniki pravic preje navedenih oseb, bodisi da so te pravice prešle na nje potom dednega nasledstva ali potom posebnih naslovov, prenašajočih lastnino;
6. država, ako umrje dosedanji lastnik brez zakonitih dedičev.

Lastninsko pravico prenesti more se po pogodbah, in sicer kot trajno pravico za pridobitnika, ako se le izpolnjuje veljavna zakonita določila in formalitete.

Da se zamore tvoriteljsko pravico uspešno varovati, zahteva se, da se spisuje register, v kateri se morajo vpisavati ime in priimek ter bivališče pisatelja ali prestavljalca, naslov spisa, kraj in leto tiska, edicija, število zvezkov, format in število strani in sploh vsi oni znaki, kateri so sposobni po mnenji interesentov, da se njih pravice bolje varujejo.

Ti registri vodijo se po dotičnih predsednikih posameznih držav, oziroma po guvernerju zveznega distrikta. Pisatelj, prestavljalec in sploh posestnik vložiti mora do predsednika, oziroma guvernerja svoje države prošnjo, s katero zahteva, da se vpis izvrši, in poleg tega mora še pred njim priseči, da se delo, za katero zahteva lastninsko pravico pripoznano in želi, da se vpiše, doslej niti na ozemlju Venecolanske republike niti v inozemstvu ni tiskalo, vrezalo ali litografovalo, na kar se izvrši vpis in izroči prosilcu patent, kateri izda predsednik njegove države in s katerim se priznava njegova lastninska pravica.

Le-ta mora se najmanj štirikrat tiskati v „Gaceta Official“ in natisniti na hrbtu naslovnega lista dotičnega dela.

Na enak način varuje si tvoritelj pravico do vrezov, litografij, arhitektoničnih načrtov, zemljepisnih kart in enakih del

samo s tem razločkom, da nosijo le ti po izvršenem vpisu v register mesto patenta oblastveno potrdilo: „Zakonito vpisano“.

Za vpisavanje in za izdavanje patenta ne pobira se nobena pristojbina, poslednji izdaja se pa na kolkovanem papirju.

Prosilec za vpis priložiti mora ob jednom šest iztisov vprašavnega dela (preje zahtevalo se je samo štiri), od katerih ostane en iztis v vpisovalnem uradu, drugih pet izroči se pa ministerstvu za javni nauk.

Lastninska pravica do zapuščenih del pristojna dedičem.

Prekrške lastninske pravice kaznujejo se razun s konfiskacijo objav, kateri so se izdali po krivici, na korist zakonitih lastnikov po določitih kazenskega zakonika z leta 1873. (§-i 22., 511., 518.—521. itd.). Le-teh določil ne moremo tu navajati, imenovati jih moramo pa precej stroga in zažugajo deloma globe deloma kazni na prostosti krivcem, ako ne morejo dokazati, da so ravnali v dobri veri.

Vendar vrnimo se sedaj, ko smo se nekoliko obširneje pečali s to stvarino, zopet k pravemu predmetu naše razprave, k državni ustavi.

V. O kongresu Zjedinjenih držav Venecovelskih.

Kongres Zjedinjenih držav Venecovelskih sestoji iz dveh zbornic, namreč iz senata in iz poslanske zbornice.

V poslansko zbornico voli vsaka država — in sicer po preje navedeni splošni, direktni in tajni volilni pravici — za vsakih 35.000 prebivalcev jednega poslanca in njegovega namestnika, ako se pokaže kak ulomek, pa le tedaj še jednega poslanca, ako ulomek obsega najmanj 15.000 prebivalcev. Volilni kot poslanci so samo Venecolanci po rojstvu. Volilni mandat traja štiri leta, po tej dobi vrše se povsod nove volitve v zbornico.

Zbornica poslancev ima sledeče naloge, in sicer:

1. da pregleduje letne račune, katere mora polagati predsednik Zjedinjenih držav Venecovelskih;
2. da voli vsako drugo leto, in sicer prvih petnajst dni sesije državnega generalnega prokuratorja in njegova dva na-

mestnika, in sicer z absolutno večino glasov vsakega s posebno volitvijo;

3. da sklene eventualno grajalna vota kabinetnim ministrom, in samo po takem sklepu smatra se ministre odslovljene.

V senat voli zakonodajni zbor vsake države tri senatorje in jednako število namestnikov, kateri vstopijo, kakor namestniki poslancev, kadar postane med tekočo volilno dobo kak sedež prost. Vendar skrbeti mora vsaka država, da ostane število poslancev, katere ima pravico poslati v poslansko zbornico in v senat, polno, eventualno morajo se dopolnilno voliti med volilno dobo namestniki (ako so se namreč namestniki iz prve volitve poklicali kot pravi člani v zbornico).

Kot senator voliti se sme samo Venecolanec po rojstvu, ko je dovršil trideseto leto starosti.

Volilna doba, oziroma sejno razdobje traja tudi tu štiri leta, po kateri dobi se voli senat povsem na novo.

Obe zakonodajni oblasti, toraj poslanska zbornica in senat, snidejo se vsako leto dne 20. februarja v zveznem stolnem mestu v zasedanje, ne da bi se sklicevali, in sicer zboruje vsako posebej. Zborovanja so javna. Sesija traja 70 dni, raztegniti se pa more, ako sklene to večina, na 90 dni. Da se smejo pričeti sesija, kakor tudi posvetovanja, navzoči morata biti v vsaki zbornici dve tretjini članov, nasprotno zadostuje pa za poznejšo sklepčnost navzočnost najmanj polovice članov dotične zbornice. Kakor pričneta obe zbornici svoja posvetovanja istega dne, skleniti je morata tudi obe istega dne in nobena ne sme brez dovoljenja druge zbornice suspendovati svoje seje. Sporazumevanje obeh zbornic med seboj olajšano je na ta način, da morata obe zbornici zborovati v istem poslopju in da nobena zbornica ne sme preložiti kraja za zborovanje brez dovoljenja druge zbornice. Ako se zbornici v jednom ali drugem navedenem slučaju ne moreta zjediniti, zbereta se v kongres, v katerem veljajo sklepi po večini glasov. Jednako zborujeta obe zbornici kot kongres v skupnih sejah v slučajih, katere zahtevajo ustava ali zakoni, ali na željo jedne zbornice. Prepovedano je pa, da bi poslanci kakor tudi senatorji, dokler traja sesija, izvrševali funkcije zveznega ali

državnega uradnika. Dijete so za poslance in senatorje zakonito določene in se v sesijski dobi nikdar ne smejo povišati za tekočo sesijo, ampak samo za prihodnjo, za katero se toraj vrše že nove volitve.

Senatorji in poslanci so v času od 20. febr. do 30. tega dne po sklepu sesije nedotakljivi, t. j. proti njim se v tej dobi ne sme storiti noben civilno- ali kazensko-sodni korak, tudi ne s privoljenjem zbornice; prekršek te zajamčene integritete se strogo kaznuje. Ravno tako se senatorji in poslanci radi govorov v sejah ali radi izraženih menenj itd. ne smejo klicati na odgovor.

V kongresu ima predsedništvo predsednik senata, posle podpredsednika vodi pa predsednik poslanske zbornice.

Kongres ima nalogo: da organizuje zvezno ozemlje, da sklepa glede davkov, da uravnava poštno in brzojavno službo, da namajema posojila, da določuje vsako leto potrebni vojaški kontingent, da napoveduje vojne, da ratifikuje mednarodne pogodbe, da določuje proračun, da dovoljuje amnestije, da določuje način, kako se morata ozemlji Colon in Amazonas upravljati, konečno, da sklepa zakon, ki določuje volitev predsednika republiki in poslancev zveznih distriktov. Razun tega sme pa kongres sklepati vse zakone o javnih interesih, kateri se mu vidijo potrebni.

Zakoni in dekreti za kongres predlagati se morejo ali v poslanski zbornici ali pa v senatu in je treba trikratnega branja, predno se sprejmejo, in sicer v obeh zbornicah na ta način, da se mora o predlogi, ako jo sprejme druga zbornica samo z dodatki ali popravki, še enkrat prva zbornica posvetovati in sklepati, in sicer tako dolgo, da se ne doseže sporazumljenje obeh zbornic. Predloge, katere so se v jedni sesiji odklonile, smejo se predložiti vnovič šele v drugi sesiji; ravno tako se morajo predloge, katere so ostale v jedni zbornici nerešene (t. j. o katerih se še ni zbornica do cela posvetovala), v prihodnji sesiji v isti zbornici zopet trikrat brati, predno se morejo predložiti drugi zbornici. Razun justičnega zakonodajstva izdati se ne sme noben zakon, kateri bi segal nazaj.

Konec prihodnjič.

„Civilnopravdni red z dne 1. maja 1895. l. v praktični obliki.“

Gospod Anton Levec, c. kr. okrajni sodnik v Ložu, spisal je knjigo z gorenjim naslovom, v kateri razločuje ves novi pravdni red s praktičnimi izgledi in z obsežnimi opazkami. Knjiga obsegala bo 14 do 15 tiskanih pol in se izda, kadar izide slovenski prevod novih zakonov. Da vidijo slovenski pravniki, kako bo pisana knjiga, priobčujemo iz nje nekoliko izgledov, katere nam je blagovolil poslati g. pisatelj.

20. Avktor se zglašuje k naroku ¹⁾

Zapisnik

c. kr. deželnega sodišča v Lj. z dne . . .

Predmet

je ustna razprava v pravdi Antona Oblaka iz Medvod proti Davorinu Novaku z Vrhnike zaradi izročitve para konj s pr.

Navzočni:

Sodni osebi:

Stranki:²⁾

L. M., c. kr. dež. sod. svetnik, kot predsednik senata.	Anton Oblak, tožitelj. Davorin Novak, toženec.
R. T., c. kr. avskultant, kot zapisnikar.	Ivan Meden, avktor.

Ustna razprava se prične ob 9. uri s poklicem in se vrši javno. — Tožitelj pripoveduje,³⁾ kakor v tožbi, toženec pa, kakor v spisu.⁴⁾ — Imenovani avktor Ivan Meden pripozna, da je pravi posestnik konj in izjavi, da hoče vstopiti v pravdo kot toženec.

¹⁾ § 23.

²⁾ Strankama se pri tem naroku ni treba dati zastopati po odvetnikih (§ 27. odst. 2.).

³⁾ Za „vortragen“ ima „Pravna terminologija“: razlagati, razkladati, predavati, a ti termini se v gorenjem smislu ne morejo rabiti.

⁴⁾ T. j. v spisu, s katerim je imenoval avktorja (§ 22.).

Toženec Davorin Novak privoli v to, predlaga,¹⁾ naj se odveže od tožbe, ter zabeleži sledeče stroške:²⁾

Prečita se in podpiše:

Podpis.

Sodnik stori in objavi sklep, da se toženec Davorin Novak odveže od tožbe, in da je tožitelj dolžan, povrniti mu pravdne stroške v znesku — gld. — kr. v 14 dneh pod izvršilom. I. t. d.³⁾

125. Kako je rešiti tožbo pri zbornih sodiščih.

Sklep. (Odlok.⁴⁾)

Rešuje to tožbo se v smislu §-a 239. c. pr. r. narok za ustno razpravo⁵⁾ po določbah §-a 239. c. pr. r. razpisuje na — dopoldne ob 9. uri pri tukajšnjem sodišču z dodatkom, da bi se v smislu §-a 396. c. pr. r. za slučaj, da tožitelj ali toženec narok zamudi, verjelo navedbam došle stranke, ki se tičejo pravde, v kolikor bi

¹⁾ Toženec se odveže od tožbe le na svoj predlog (§ 23. odst. 2. in § 241.).

²⁾ Zaradi povračila stroškov zakon ničesar ne določuje; a ker je zmogel toženec s svojim vgovorom in je zanj pravda končana, gre mu povračilo po splošni določbi §-a 41. — Glej Fürste: Die neuen österr. Civilprocessgesetze, 1897, str. 50. — Primerjaj tudi § 45.

³⁾ a) Sklep se mora izgotoviti pismeno in vročiti, ker je možno proti njemu (posebej) rekurirati, oziroma tudi zaradi izvršila (§-a 426. in 514.)

b) Nemški civilni pravdni red določa v §-u 73., da je sodba, ako stopi avktor namesto toženca v pravdo, tudi proti zadnjemu izvršilna. Fürste, n. n. m., str. 49. pravi, da velja to tudi za naše postopanje, in da se mora toraj sodba vročiti tudi od tožbe odvezanemu tožencu. A naš zakon tega nikjer ne izreka in take določbe tudi treba ni, ker se izvršilo proti tretji osebi ne more izvesti po §-u 346. in 347. izvršilnega reda z dne 27. maja 1896. l.

⁴⁾ Vse rešitve razun sodb se imenujejo „sklepi“ (§ 425.). Izven narokov storjeni sklepi morajo se strankam dati na znanje s pismenimi odpravki, ki se imenujejo „odloki“. — Ako se vrh odpravka kaj zapiše kot ime, zapisati je toraj „odlok“ in ne „sklep“ (§ 427.).

⁵⁾ Po §-u 230. se mora rešuje tožbo razpisati narok „za ustno razpravo“, rešuje odgovor na tožbo pa po §-u 244. „narok za ustno sporno

ne bile opovržene po predležečih dokazilih, in na tej podlagi na predlog došle stranke o tožbenem zahtevku izrekla kontumacijska sodba,¹⁾ ter da bi postopanje, ako izostaneta obe stranki, v smislu §-a 170, c. pr. r. mirovalo in bi se po §-u 168. c. pr. r. pred predtekom 3 mesecev ne moglo prositi, naj se nadaljuje.

O tem se obveščata:

1.) Tožitelj Karol Krajec v Ljubljani v roke g. dra. Fr. Pajka v Ljubljani po napisu²⁾ s povratkom izvirnih prilog *A* in *B* z dodatkom, da ostane³⁾ izvirno pooblastilo *C* pri spisih,

2.) toženec Ivan Malovrh v Kranju po drugopisu⁴⁾ s prilogami *A*, *B* in *C* v prepisu⁵⁾ in z nalogom, da si v smislu § a 27. odst. 1. c. pr. r. o pravem času postavi odvetnika kot zastopnika ker so v pravadah, ki se morajo vršiti s pomočjo odvetnikov, spisi neveljavni, ako jih ne podpiše kak od-

razpravo“. Le ta razložek dela toraj zakon, in ni treba, kakor uči n. pr. Urban: Verfahren nach der neuen Civilprocess-Ordnung, 1896, str. 9. reševati tožbo tako, da se razpiše „prvi“ narok za ustno razpravo.

¹⁾ Ker se razpravlja ustno, je po našem mnenji bolje pisati sodba, kakor razsodba; kajti „izreče“ se sodba.

²⁾ § 131., odst. 1.

³⁾ § 30., odst. 1. — Tudi druge izvirne priloge se morejo pridržati pri sodišču (§ 183., št. 2; glej tudi § 81., odst. 2.).

⁴⁾ § 131., odst. 1. — Od spisov, v katerih se kaj predlaga, ali o katerih je treba obvestiti nasprotnika in od pripravljivih spisov se mora jeden istopis pridržati pri sodišču. Je li pa pridržati prvopis, drugopis i. t. d., v zakonu ni izrečeno. V naših obrazcih se ravnamo po določbi §-a 14. mal. postopka, po kateri se pridrži prvopis pri sodišču, drugopis pa vroči nasprotniku.

Če je več nasprotnikov, mora dobiti vsak popolen istopis; le-teh je treba toraj vložiti toliko, kolikor je nasprotnikov in še jednega za sodišče (§ 80. odst. 1.).

⁵⁾ § 81., odst. 1.

vetnik, in velja po §-u 133. c. pr. r. narok kot zamujen, ako se stranka pri onih pravnih dejanjih, pri katerih je treba po zakonu odvetniškega zastopanja, zglati brez odvetnika.¹⁾

¹⁾ § 131., odst. 2, in § 133., odst. 3. — Po §-u 27., odst. 1, morata se stranki v pravnih pred sodnimi dvori dati zastopati po odvetnikih (absolutna zahteva odvetniškega zastopanja). Po odstavku 2. pa ta določba ne velja tudi za ona pravna dejanja, ki se vrše pred naprošenim ali postavljenim sodnikom, pred predsednikom sodišča, ali pred predsednikom senata. Ker se tudi prvi narok vrši pred predsednikom senata, ali pred postavljenim sodnikom (§ 239.), nastala so različna mnenja o tem, je li zahtevati za ta narok odvetniškega zastopanja, ali ne. Friedländer, G. Z. 1896, št. 16., Neumann, G. Z. 1896, št. 38. in Beisser, G. Z. 1896, št. 40. trdijo, da ne, dočim so Urban, n. n. m., str. 19., Schauer v svoji izdaji civ. pr. reda, opazka 9. k §-u 59. in Högel, G. Z. 1896, št. 40. nasprotnega mnenja.

Ker zakon v odst. 2. popolnoma jasno govori in glede prvega naroka nikjer „kaj drugega ne določuje“, pridobi si pač veljavo nazor, da pri prvem naroku ni treba odvetniškega zastopanja. In čemu bi se tudi zahtevalo tako zastopanje, ko ima prvi narok le za svrho, da se konča prijem pravda gladkim prostim načinom (s poravnavo, pripoznanjem i. t. d.), ali pa, kakor pravijo nagibi (k §-u 239.), da se šele določi, ako je treba pravnega. Na ovirajoče vgovore pravdo mora pa itak paziti sodnik vedno uradno. Na določbo §-a 73., odst. 2. se ni moč sklicavati, kar je dokazal Beisser; a tudi argument Högla, da mora prvo povabilo k ustni razpravi obsegati po §-u 131. odst. 2. poziv stranki, da si o pravem času postavi odvetnika, ter da je tožbeni odlok prvo povabilo k „prvem“ naroku, je ničev, ker se toženec s tožbenim odlokom le poziva, da si mora „o pravem času“, ne pa, da si mora že za prvi narok postaviti odvetnika kot zastopnika. — Le v pravnih čez 500 gld., ki se vrše na mestih, kjer sta nastanjena vsaj dva odvetnika, mora stranka v smislu §-a 29., odst. 1, (relativna zahteva odvetniškega zastopanja), ako noče osebno priti k razpravi, postaviti si tudi že za prvi narok odvetnika kot pooblaščenca.

Konec prihodnjič.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Pogodnik, ki je zavedel v pomoto drugega pogodnika, povrniti mora le-temu povzročeno škodo (§ 872. obč. drž. zak.).

S tožbo od 10. novembra 1891, št. 2094, zahteval je tožnik H. O., zastopan po odvetniku D. dr. P. od toženca Fr. J. L., zastopanega po odvetniku dr. Kl. L., naj mu vrne 4160 gld. 80 kr., namreč razloček med kupnino, dogovorjeno za hišo, stoječo v Trstu pod tab. št. 215., od njega kupljeno slovom kupoprodajne pogodbe, sklenene na Dunaji dne 4. marcija 1890. l. št. 63441 in med pravo njeno vrednostjo s 5% obrestmi računa je z dne, katerega mu je bila tožba dostavljena.

Z razsodbo od 17. junija 1896, št. 4388 ugodilo je deželno sodišče v Trstu omenjenemu zahtevku, ako potrdi tožnik z dopolnilno svojo prisego, v tožbi ponujeno, te le dve okolnosti:

a) „Ko sem se pogajal na Dunaji za hišo, stoječo v Trstu pod tab. št. 215. poudarjala in zatrdila sta mi toženec in njegov posredovalec A. dr. C, da nosi ista 1200 gld. čistega dohodka na leto;

b) dobivši zatrdilo, navedeno pod a), sklenil sem v nedostatku drugih dokazil kupo-prodajno pogodbo, — iz teh le razlogov:

Iz vsega veleobsežnega pravdanja izpoznale so se te-le okolnosti, namreč: a) iz kupo-prodajne pogodbe, sklenene na Dunaji 4. marcija 1890. l., št. 63441 pred ces. kr. beležnikom dr. R., iz pisma, pisanega na Dunaji 4. marcija 1890. l. in iz priznanj istih strank, da je prevzel tožnik toženčevo hišo, stoječo v obmestji tržaškem pod tab. št. 215. za dogovorjeno kupnino dvajset tisoč goldinarjev; b) iz napovedbe od 12. maja 1890, št. 2533, iz plačilnega povelja od 24. januarja 1890, št. 789, iz prošnje od 16. marcija 1891, št. 9207 in iz sodne cenitve, napravljene v večni spomin, od 31. marcija 1891, št. 2024 in od 9. junija 1891, št. 16920: a) da je bila vredna že navedena hiša 13471 gld. 27 kr. onega dne, katerega je bila sklenena kupo-prodajna pogodba in b), da bi vprašavna hiša, davaje 1200 gld. čistega dohodka na leto, istega dne vredna bila 17637 gld. 17 novč. Ker je bila toraj vredna omejenjena hiša le 13471 gld. 27 kr. tedaj, ko je bila prodana tožniku

slovom kupo - prodajne pogodbe in ker mu je bila prodana za 20.000 gld., določenih na podlagi čistega njenega dohodka, imel bi tožnik po §-u 872. obč. drž. zak. pravico zahtevati od prodajnika, ako ga je le-ta zavedel v pomoto: da primerno poravna povzročeno mu škodo. Naslovom primernega odškodovanja zahteva tožnik vtoženi znesek 4160 gld. 80 kr., to je razloček med iste hiše pravo vrednostjo 13471 gld. 27 kr. in med vrednostjo 17637 gld. 17 kr., ki bi jo imela, ako bi dajala na leto čisti dohodek 1200 gld. Le-ta tožnikov zahtevk nikakor ni pretiran, ako se pomisli, da je prešla ista hiša tožniku v lastnino za 20.000 gld., da je prejel od toženca knjižico hranilnice postojinske, glaseče se na 2000 gld. in obresti od glavnice prav tu navedene v znesku 130 gld., vkupe toraj 2130 gld., da po odbitku le-tega zneska 2130 gld. od kupnine 20.000 gld. iznaša ostanek 17870 gld. in da bi po tem takem imel vrniti toženec tožniku prav za prav razloček med le-tem zneskom 17870 gld in med navedene hiše resnično vrednostjo 13471 gld. 27 kr., toraj vsoto 4398 gld. 73 kr. in to tem bolj, ker je bila prodana ista hiša na eksekutivni javni dražbi slovom odloka od 23. oktobra 1895, št. 7518 za 7000 gld. Na podlagi zapriseženih izpovedeb nesumljivega svedoka A. T. H., podpiranih izpovedbami drugega nesumljivega svedoka G. Z. smatralo je sodeče sodišče vsaj na pol dokazano to okolnost, da sta bila postavila namreč oba pogajavca, kadar sta se pogajala za omenjeno hišo, čisti letni njen dohodek 1200 gld. za podlago v določitev kupnine in da se le-ta dokaz popolni, pripustilo je ponujeno dopolnilno prisego (§ 212. sodn. r.). Navedenemu tožnikovemu zahtevku postavil je toženec nasproti že v svojem odgovoru izjavo od 4. marcija 1890, št. 63442, slovom katere je bilo vtesnjeno njegovo poroštvo tožniku nasproti do določene meje, rekše samo do zneska 2000 gld., ki bi ga imel namreč plačati on tožniku v slučajih, v katerem bi se dokazala vrednost omenjene hiše manjša, nego je bila dogovorjena za kupno njeno ceno. Res je sicer, da je tožnik prejel le-to toženčevo izjavo, ali s to izjavo se ni toženec osvobodil vsake odgovornosti, ki bi ga lahko zadela, ker je zavedel tožnika v pomoto trdé, da je dajala vprašavna hiša 1200 gld. čistega dohodka, kar se je pokazalo pa neresničnim. Vrhu tega bavi se le-ta izjava in odnosno poroštvo z povsem drugo okolnostjo, namreč z ono, da se je dala tožniku varščina v znesku 2000 gld. samo za slučaj, ako

bi prodal tožnik omenjeno hišo v enem letu za kupnino, stoječo med vsoto 20.000 gld. in med vsoto 18.000 gld. in radi tega ni moglo sodišče le-te izjave nikakor upoštevati.

Viš je deželno sodišče tržaško potrdilo je to razsodbo s svojo odločbo od 4. septembra 1896, št. 3442 iz teh-le

razlogov:

Navzočna pravda ima za predmet odškodovanje po §-u 872. obč. drž. zak., kajti tožnik trdi, da je sklenil s tožencem kupo-prodajno pogodbo na podlagi navedeb toženčevih, slovom katerih je dajala hiša, stoječa v Trstu pod tab. št. 215. čistega dohodka 1200 gld. na leto. V le-tem slučaju nanaša se pomota na vrednost kupljene hiše, ker za določanje kupnine bil je vzet za podlago letni njen dohodek 1200 gld., kakor ga je bil naznačil toženec tožniku, nanaša se toraj na svojstvo stvari samo postransko, ki se pa lahko odpravi primernim odbitkom od dogovorjene kupnine. Na podlagi zaprisežene izpovedbe A. H., ki jo podpirajo tudi izpovedbe svedoka G. Z. in A. dr. C. smatrati je vsaj na pol dokazanim, da sta poudarjala in zatrdila toženec in njegov posredovalec tožniku, ko sta se z njim pogajala za omenjeno hišo, da nosi ista 1200 gld. čistega dohodka na leto. Iz okolnosti pa, da se je obrnil tožnik brzojavnim potom na G. Z., mešetarja v Trstu, ne bi li on pozvedel vrednosti napominane hiše na podstavi čistega dohodka 1274 gld., odgovarjajočega uprav kosmatemu dohodku, navedenemu v pravdi priloženi napovedbi in iz druge okolnosti, potrjene po svedoku A. H., da je A. dr. C., tožencev posredovalec, odsvetoval tožniku vsako potovanje v Trst, kjer bi se lahko na lici mesta osvedočil o pravi vrednosti vprašavne hiše navedši mu, da bi bil ves čas in ves trošek za potovanje izgubljen, češ, da je vsekakor verovati navedbam toženčevim, ker je mož poštenjak, jasno je dovolj, da je tožnik veroval toženčevim navedbam, da nosi namreč omenjena hiša 1200 gld. čistega dohodka na leto. Z ozirom na vse to pripustili so pravosodni sodniki povsem vtemeljeno dopolnilno prisego o vsej vsebini, navedeni v tenorju razsodbe in zoper pripustnost le-te dopolnilne prisage ni moč opirati se ni na izpovedbe svedoka dr. R., ni na one svedoka J. pl. H., ker se ona dva ne spominjata na vse posameznosti, pod katerimi je bila sklenena pogodba, kajti okolnost, navedena v dopolnilni prisegi pod b) je neodločilna, saj je ona le naravna po-

sledica okolnosti, navedene v isti dopolnilni prisegi pod a), pa bi se jo bilo po tem takem tudi prav lahko izpustilo iz dopolnilne prisega. S poroštveno izjavo ni bila nikakor odklonjena obvezanost toženčeva, po kateri mu je bilo vrniti tožniku škodo, povzročeno neresničnimi navedbami glede čistega dohodka, ki ga je dajala omejenjena hiša na leto, kajti le-to poroštvo obsega samo zagotovilo, izrečeno po tožencu, da je ista hiša vredna 20.000 gld. in da jo tožnik lahko proda za tako vsoto v enem letu, kakor je vse potrdil svedok dr. R., — da je pa ona vredna vsaj 18.000 gld., ni bilo več nobene dvombe, ker je toženec zagotovil tožniku, da nosi ista 1200 gld. na leto. Na podlagi vseh teh uvaževanj in na podlagi razlogov, navedenih po prvih sodnikih, odbilo je višje deželno sodišče toženčevo apelacijo in potrdivši razsodbo deželnega sodišča, obsodilo je toženca na podlagi §-a 24. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. v povračilo apelacijskih stroškov.

Z odločbo od 16. decembra 1896, št. 13863 odbilo je najvišje sodišče na Dunaji toženčevo izvenredno revizijo iz teh-le

razlogov:

Kadar sta se pogajala tožnik in toženec o pravnem poslu, navedenem v kupo-prodajni pogodbi, zagotovil je toženec tožnika, da nosi njegova hiša, stoječa pod tab. št. 215. v Trstu 1200 gld. čistega dohodka na leto in njegov posredovalec A. dr. C. odsvetoval mu je vsako potovanje z Dunaja v Trst, kjer se je hotel sam na lici mesta osvedočiti o pravi vrednosti iste hiše, navedši mu, da bi bilo to potovanje prav nepotrebno, da je toženec dobro znan poštenjak in da lahko veruje njegovim besedam. Vse te tožnikove trditve potrdil je popolnoma nesumljivi svedok A. H. Svedok G. Z. je pa potrdil, da je zahteval tožnik od njega brzojavnim potom poizvedbe o vrednosti hiše naznačivši, da nosi ista 1278 gld. čistega dohodka na leto. Na podlagi vsega tega rezultata dokazovanja po pričah bila je povse opravičeno pripuščena dopolnilna prisega v besedah razsodbe deželnega sodišča tržaškega in toženec nima prav nobenega uvaževanja dostojnega razloga pritoževati se, da se je le-ta prisega pripustila, ker ni potrdil nobeden svedokov okolnosti, navedene v dopolnilni prisegi pod b), kajti v obrazloženje tožnikovega zahtevka zadošča že sama okolnost, navedena v isti prisegi pod a). Ako se dokaže le-ta okolnost, slovom katere je to-

ženec zagotovil tožniku, da nosi že omenjena hiša 1200 gld. čistega dohodka na leto, in ker je sodno dokazano, da hiša ni dajala prav tu napominanega dohodka, nastane za onega, ki je bil zaveden v pomoto, po §-u 872. obč. drž. z. pravica zahtevati, da se mu da primerno povračilo. Dohodki so dandanes najvažnejši in najglavnejši od vseh stvari za določevanje vrednosti kake hiše in temu dosledno pokazuje se povsem opravičena trditev tožnikova, da se je naslanjal na plačilo kupnine 20.000 gld. po čistem dohodku že navedene hiše, njemu naznačenem. Škoda, povzročena tožniku vsled prave manje vrednosti iste hiše, dokazana je pa s sodno cenitvijo in toženec je dolžan, vrniti to škodo tožniku (§ 872. obč. drž. zak.). Trditev toženčeva, da se je osvobodil vsake druge odgovornosti, ponudivši slovom izjave plačilo 2000 gld. za slučaj, ako ne bi se moglo prodati omenjene hiše za 20.000 gld., ni vtemeljena v zakonu. Ni kupo-prodajna pogodba, niti poroštvo ne moreta zavirati, da ne bi smela stranka, v pomoto zavedena, zahtevati od druge stranke primernega odškodovanja. Poslednja izjava obsegala je le poroštvo, da dobi lahko tožnik za hišo, prodano mu s pogodbo, v enem letu kupnino, določeno po toženčevih navedbah, in isto tako imela je za svrho, zagotoviti tožniku povračilo škode, ako ne bi mogel prodati iste hiše nego za 18.000 gld. Večega povračila škode, ki bi lahko bila nastala tožniku, v pomoto zavedenemu, nista pogodnika določila in temu dosledno ni bilo moč jemati v poštevanje možne te večje škode. Z ozirom na vsa ta uvaževanja in ker ni zasledilo najvišje sodišče nobenega onih slučajev, navedenih v dvornem dekr. od 15. februvarija 1833, čl. 259. z. j. zb., po katerem bi smelo uničiti ali premeniti razsodbo višjega deželnega ali deželnega sodišča tržaškega, odbilo je toženčevo izvenredno revizijo in obsodilo toženca v povračilo stroškov, povzročenih tožniku za revizijski odgovor.

T.

Kazensko pravo.

a) **Odstranjenje sledov uradnega prepečaćenja ali zasebnega prečrtanja že porabljenih kolkov ne ustanavlja hudodelstva po §-ih 197. in 199. lit. a) k. z.**

Slovom ministerske naredbe od 4. in 28. marca 1854, št. 56. in 70. drž. zak. dovoljeno je pod uveti, v odloku fin. min. od

10. maja 1876, št. 12532 navedenimi, neuporabne kolke in kolkovne znamke, ki so na nerabljiv papir prilepljene, na finančnih oblastvih za nove (pristne) kolkovne znamke zamenjati. Z ozirom na navedeno zakonsko določilo očistila sta bila Bogoljub A. in Anton S. z neko kemično tekočino nekoliko že porabljenih kolkov, odstranivši od istih sledove uradnega prepečaćenja in zasebnega prečrtanja, ter prilepivši je na menice in druge listine, ki sta jih navlaščno neuporabnimi naredila, predložila sta le-te finančnemu oblastvu v zameno.

Posrečilo se njima je bilo prevariti dotične uradnike, ki so mislili, da predloženi kolki še niso bili porabljeni, ter so iste zamenili z novimi, vrednimi 13 gld.

Državno pravdnštvo je Bogoljuba A. in Antona S. radi omenjenega čina obtožilo hudodelstva goljufije po §-ih 197. in 199. *lit. d*) k. z. in deželno sodišče tržaško ju je v smislu obtožbe krivima proglasilo.

Zoper kazensko razsodbo vložil je samo Bogoljub A. pritožbo ničnosti naprto na § 281., št. 10. k. pr. r., češ, da obtoženi čin ne spada v obsežje kazenskega zakona, nego da ustanavlja finančni prestopok, ter da se v predstojećem slučaju o ponareranju ali pre-narejanju kolkov sploh govoriti ne more.

Kasacijsko sodišče je pritožbi ničnosti ugodilo, ter, razveljavši izpodbijano razsodbo, pritožnika Bogoljuba A. in uporabivši § 290. k. pr. r. tudi Antona S., samo prestopka goljufije po §-ih 197., 205. in 461. k. z. kriva proglasilo.

Razlogi.

Nevtemeljena je pritožba ničnosti, v kolikor trdi, da ne spada obtoženi čin v obsežje kazenskega zakona, nego da ustanavlja samo prestopok določil finančnih zakonov. Uporaba že rabljenih kolkovnih znamk učinja vsekako dohodarstveni prestopok. Kadar je pa takova ponovna uporaba spojena z znaki, ki spadajo pod občni kazenski zakon, tedaj je le-tega uporabiti (§ 17. naredbe fin. min. od 28. marca 1883. št. 70. drž. zak. in odlok fin. min. od 8. julija 1859, št. 126. fin. ukaznika). Sploh pa ni v §-u 103. dohodarst. kaz. zak., v soglasji s IV. in V. členom ces. pat. o uvedbi kaz. zak., uporaba občnega kazenskega zakona po določilih dohodarstvenega

kazenskega zakona nikakor izključena, marveč je rečena kazenska določila praviloma vspored, drugo poleg drugega, uporabljati, v kolikor ne odpada izjemoma istočasna uporaba dohodarstvenega kaz. zak. (nikoli pa ne narobe). Po razsodbenih ustanovljenjih je nedvomno dokazano, da je sodišče v dejanji Bogoljuba A. in Antona S. po pravici splošne znake prevare v smislu § a 197. k. z. spoznalo, kajti v predstojećem slučaju ne gre za jednostavno ponovno porabo že porabljenih kolkovnih znamek, nego gre za tako ponovno porabo, ki je bila stoprav z odstranjenjem prepečaćenja, odnosno prečrtanja, toraj zvijačnim dejanjem in z namenom, v §-u 197. k. z. označenim, omogočena. Vtemeljena pa je ničnostna pritožba v kolikor pobija ono točko razsodbe, s kojoj smatra prvo sodišče obtoženi čin hudodelstvom goljufije »obzirom na kakovost dejanja,« in ga radi tega §-u 199., *lit. d*) k. z. podreja; kajti: o ponarejanji kolkovnih znamek ni govora; niti obstaje, kakor je smatralo prvo sodišče, prenarejanje istih, ker ni bila kakova sestavina pristni znamki odvezeta, niti nepristna sestavina dodana, niti vsebina znamke (morda označenje vrednosti) izpremenena. Kaznivi učin tiči temveč samo v odstranjenji sledov uporabe, ki so se v nekaterih slučajih uradnim prepečaćenjem in v drugih slučajih (zasebnim) prečrtanjem kolka v smislu zakonskih določil in v dokaz izpolnjene kolkovne dolžnosti na znamki povzročili. Ni dvoma, da odstranjenje (zasebnega) prečrtanja z odlepljene znamke ne znači prenarejanja javne listine; a istotako se ne more odstranjenje sledov, uradnega pečaćenja §-u 199., *lit. d*) k. z. podrediti; kajti dasi je smatrati tudi le-to prepečaćenje javnim posvedočenjem, ki bi moglo biti samo za-se (ponarejanjem ali prenarejanjem) predmet vprašavnega zločina, gre vendarle tu za popolno odstranjenje prepečaćenja, toraj za zatrenje rečenega posvedočenja, ki se ga pa ne more iztakniti ne v besedilu niti v ratione legis §-a 199., *lit. d*) k. z. Na podlagi navedenih uvaževanj preostaja toraj samo goljufija kazniva glede na iznos škode. Z ozirom na stvarni položaj bilo je zato izpodbijano razsodbo razveljaviti in proglasiti kriva ne-le pritožnika Bogoljuba A., nego, uporabivši § 290. k. pr. r., tudi Antona S., glede na, 25 gld. ne presegajoči, iznos škode, samo prestopka goljufije po §-ih 197. in 461. k. z.

Fitik.

b) O mejsebojnem razmerji zločinov po §-ih 98. in 99. k. z.

Rok D. je bil najel od Petra R. parnik »Lem«, s katerim je nameraval prirediti dne 19. junija 1896. l. zabavni izlet iz Trsta v Koper. Dogovorila sta se bila, da plača Roku D. najemnino 130 gld. samo tedaj, ako mu bode mogoče izlet istinito izvršiti, dočim bi bil prost vsake obveze in dolžnosti, ako bi izostal izlet radi slabega vremena in valovitega morja in ako ne bi napravilo nobeno parobrodno društvo sličnega izleta. Rečeni znesek 130 gld. je bil Rok D. predplačal najemodalcu Petru R.

Dne 19. junija je bilo res slabo vreme in morje zelo razburjeno, a vkljub temu napravilo je bilo parobrodno društvo »Koper« dva izleta, in tudi podjetnik Rok D. je priredil s parnikom »Castor« enkrat vožnjo iz Trsta v Koper, opustil pa je bil nameravani zabavni izlet s parnikom »Lem«.

Peter R. je radi tega smatral pogodbo z Rokom D. popolno in je le-temu javil, da si obdrži dogovorjeni znesek 130 gld.

Rok D. pa je trdil, da ni obstajala pogodba, ker je bil opustil izlet samo radi slabega vremena ter je zahteval povrnitev predplačanih 130 gld.

Peter R. je trdil svojo in Rok D. svojo, in le-ta se je bil mej pričkanjem Petru R. tako-le zagrozil: »Naj me takoj strela ubije, ako Vam glave ne odrežem, če mi hipoma ne vrnete mojega denarja«.

Državno pravdnništvo je Roka D. radi navedenega čina obtožilo hudodelstva izsiljevanja po §-u 98., *lit. b)* k. z. in deželno sodišče tržaško ga je v smislu obtožbe krivim proglasilo.

Obtoženec je trdil v svoji ničnostni pritožbi, da je imel pravico zahtevati povrnitev napominanih 130 gld. ter da je ravnal vsekako, ne zlobno, nego nezlomišljeno.

Najvišje sodišče je, pripomnivši sicer, da ne obstoja zakonitost obtoženčevega zahtevka z ozirom na ugotavljenja sodišča, ki je smatralo nepogojno veljavnost pogodbe mej Petrom R. in Rokom D. obstoječo, ugodilo pritožbi ničnosti v smislu §-ov 281., št. 9., *lit. b)* in 288. k. pr. r. in § a 5. zakona od 31. decembra 1877, št. 3. drž. zak. od 1878. l., ker se ni pečalo deželno sodišče z drugim prašanjem, je-li Rok D. nezlomišljeno ravnal, ter je radi tega izpodbijano rzsodbo razveljavilo, ukazavši prvi instanciji, da stvar v tem pogledu vnovič razpravlja in rzsodi.

Na ponovni razpravi predlagal je zastopnik državnega oblastva, naj se obtoženca krivim proglasi v smislu obtožbe hudodelstva po §-u 98., *lit. b)* k. z., ter je mimogredé pripomnil, da bode kaznovati obtoženca radi hudodelstva po §-u 99. k. z. v slučaju, ako bo sodišče prepričano, da je ravnal obtoženec nezlomišljeno (glede zahtevka 130 gld.).

Deželno sodišče tržaško pa je oprostilo na to Roka D. obtožbe.

Ugodivši ničnostni pritožbi državnega pravdnštva, opirajoči se na § 281., št. 9., *lit. a)* k. pr. r. je proglasilo kasacijsko sodišče Roka D. krivim hudodelstva po §-u 99. k. z.

Razlogi:

Razpravno sodišče je smatralo okolnost dokazano, da je Rok D. pretil Petru R., da bi le tega prisilil v povračilo zneska 130 gld., na tak način, ki ga je sodišče z ozirom na osebne lastnosti poškodovanca in na važnost (znamenitost) zagroženega zla, sposobnim smatralo, pretenca pripraviti v opravičen strah in nemir. Ni pa obtoženca obsodilo v smislu §-a 98., *lit. b)* k. z., ker je bilo prepričano, da se je poslužil obtoženec pretenja samo za to, da bi dosegel pravico, ki je smatral, da mu pristaje in o koje zakonitem obstoji je bil trdno uverjen. Toda razpravno sodišče ni obsodilo obtoženca niti v smislu §-a 99. k. z., češ da ni bilo pretenje uprizorjeno samo v (izključni) namen povzročiti strah in nemir. Zoper le-ta nazor je po pravici naprta pritožba ničnosti državnega pravdnštva na podlagi §-a 281., št. 9., *lit. a)* k. pr. r. Mejebojno razmerje §-ov 98. in 99. k. z. izvira iz zgodovine njunega nastanka. § 98., *lit. b)* sedanjega k. z. se slaga s prvo, in § 99. z drugo točko dekreta dvorne pisarne od 8. julija 1835, št. 17516. Po tem takem popolnjuje § 99. ustanovilo §-a 98., *lit. b)* k. z. v smislu, da zapadejo one nevarne pretnje, katerih se določilom §-a 98., *lit. b)* k. z. zato podvreči ne more, ker niso bile uporabljene v izsiljenje katere izpolnitve, trpljenja ali opustitve, kazenskemu določilu §-a 99. k. z. Besedica »samo« (preje navedenemu dekretu dvorne pisarne rabi recilo: »kdor pretenje tudi samo v namen uporablja«) znači z ozirom na razpostavo in sklad §-ov 98. in 99. k. z. zgolj le napominano nasprotje, t. j. izraža mnenje, da je uporaba §-a 99. k. z. omejena po kazenskem določilu §-a 98., *lit. b)* k. z., odnosno, da se

§ 98., *lit. b*) k. z. po ugotovljenju § 99. k. z. popolnjuje, nikakor pa ne, da je uporaba § a 99. k. z. izključena, ako namerava storilec s povzročenjem strahu in nemira, ki učinjata sama za-se znak hudodelstva po §-u 99 k. z., doseči tudi še kaj družega. Vsekako ne sme pretenju biti namen izsiljenje kake izpolnitve ali opustitve, ker sicer je uporabljen § 98., *lit. b*) k. z. S tem toraj, da je sodišče po resnici predstoječi slučaj iz obsežja §-a 98., *lit. b*) k. z. izločilo, ni ovirana uporaba §-a 99. k. z. samo iz razloga, ker je nameraval obtoženec s svojim pretenjem ne samo Petra R. ostrašiti, nego tudi še neko dozdevno svojo pravico izvesti. Ako je sodišče, kakor preje povedano, pretresovaje obtoženo pretenje, spoznalo, da je bilo sposobno pretencu povzročiti vtrjeno bojazen, in ako je nadalje v izpodbijani razsodbi izrečeno, da je bilo pretenje ne samo (toraj tudi s tem naklepom) v povzročenje strahu in nemira uporabljeno, in ako je radi tega razsojajoče sodišče ugotovilo vse one kvalifikacijske znake, ki so potrebni za hudodelstvo, katero obravnava § 99. k. z, bilo bi moralo proglasiti obtoženca krivim rečenega hudodelstva. Ker se pa to ni zgodilo, bilo je kasacijskemu sodišču v smislu §-a 288. k. pr. r. stvarno soditi, razveljavši izpodbijano razsodbo.

Fitik.

X. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Letošnja glavna skupščina vršila se je dne 29. januarija t. l. ob 8. uri zvečer v pritličnih prostorih Narodnega doma. Na skupščino došlo je 21 društvenikov in sicer skoro izključno samo ljubljanski.

I. Društveni načelnik g. dr. Andrej Ferjančič predseduje skupščini ter pozdravi v svojem ogovoru prisotne člane. Gospod načelnik omenja nadalje društvenega delovanja v minolem letu, zlasti poudarja sodelovanje pri prevodu novih civilno-pravnih zakonov, katero se je pa za to popustilo, ker urednik slovenske izdaje državnega zakonika niti od društvene enquete zaznamovanih stvarnih hib ni hotel popraviti. Nadalje opozarja gospod načelnik, da si je društvo pridobilo lastne prav udobne prostore, v katerih

je društvena knjižnica in več strokovnih listov članom na razpolago. Konečno obžaluje premajhno zanimanje za društvo s strani slovenskih pravnikov v obče in društvenikov posebej, kar je krivo, da se naše društvo ne more tako razviti, kakor bi se lahko in kakor bi odbor to želel.

II. Ker je društveni tajnik gosp. dr. Makso Pirc obolel, prečita njegovo poročilo odbornik gosp. Fran Regally. Tajnikovo poročilo slove:

Slavna skupščina!

Zopet imamo društveno leto za seboj in čast mi je imenom odstojajočega odbora podati slavni skupščini kratko poročilo o društvenem delovanju in o delovanju odborovem v preteklem letu.

Lanska glavna skupščina prinesla je v društveni odbor samo jedno osebno premembo. Mesto večletnega marljivega odbornika in podpredsednika g. dra. Val. Krisperja, kateri je radi preobilih poslov zopetno izvolitev v odbor odločno odklonil, izvolil je občni zbor odbornikom g. Fr. Regallyja, sicer pa z nova poveril starim odbornikom zopet ta posel. V svoji prvi seji dne 8. februarja 1896 konstituiral se je odbor tako, da se je volil načelnikovim namestnikom g. dr. Danilo Majaron, blagajnikom g. Ivan Gogola, tajnikom poročevalec, v odsek za društveni list gg.: dr. Janko Babnik, Ivan Kavčnik in Fran Regally. Razven tega izvolil je odbor tudi še posebnega knjižničarja in sicer izročil ta posel g. Franu Regallyju.

Preteklo leto posrečilo se je odboru izpolniti društvu najiskrenejšo željo, namreč željo po lastnih prostorih. Odbor vzel je imenom društva od sl. čitalnice ljubljanske v podnajem prostore. Z lastnimi prostori dobilo je naše društvo šele trdne pogoje za svoj obstanek in razvitek. Zahteva po društvenih prostorih izražala se je že več let v našem društvu na občnih zborih in društvenih shodih. Vedno poudarjali so č. g. društveniki to potrebo in naglašali, da se naše društvo nikakor ne more razviti, dokler nima lastnih prostorov. Odbor misli, da je storil prav, ko se je pobrigal za to, da si z otvoritvijo Narodnega doma pridobi tudi naše društvo v novem poslopju lastne prostore, katere odstopajoči odbor danes, rekel bi, društvu oficijelno izroča. Ker si je pa bil odbor v svesti, da društvene gnotne razmere nikakor ne dopuščajo, da bi se iz društvene blagajne plačevala najemščina za društvene prostore, prisiljen je bil, apelovati na požrtvovalnost društvenikov, v prvi vrsti ljubljanskih članov. Predno je toraj storil odločilni korak, moral si je zagotoviti, da društveniki odobre njegove namene. Odbor sklical je toraj na dan 2. julija 1896 društveni shod, na katerem so društveniki sklenili, da se prostori za naše društvo najmo in stroški pokrivajo s prostovoljnimi doneski društvenikov. Odborovemu pozivu, naj bi člani zlagali v pokritje teh stroškov, ter stroškov za nakup potrebne opreme za društvene prostore

in za popolnitev knjižnice, odzvali so se žal le nekateri ljubljanski člani, med tem, ko je ostal ta poziv pri unanjih društvenikih popolnoma brezuspešen. Prijetna dolžnost mi je toraj, da zahvalim č. g. ljubljanske društvenike na njih požrtvovalnosti, katera omogočuje, da si društvo sedaj vzdržuje lastno čitalnico in polagoma popolnjuje knjižnico. Odbor storil je po svojem prepričanju svojo dolžnost s tem, da je priskrbel društvu jako lepe, prostorne in zelo ugodne prostore. Naloga društvenikov je sedaj vzdrževati te prostore in prav pridno pohajati v nje. Vsaj so pa razmere tudi jako ugodne. Najemščina je tako nizka, da bi zanjo takih prostorov gotovo nikjer ne dobili. V društvenih prostorih so pa članom na razpolago knjižnica in nekaj strokovnih listov ter vse pisalne potrebsčine.

Razun tej zadevi obračal je odstopajoči odbor svojo posebno pozornost na društveno knjižnico, o kateri poda g. knjižničar itak še posebno poročilo. Omenim naj tu le, da se je knjižnica uredila in popolnila z naj-novejšimi deli, ki se pečajo z novim civilnopravnim redom, ker je bil odbor mnenja, da bodo ravno ta dela društvenikom v sedanjih razmerah najbolj ugajala. Seveda je društvena knjižnica še dokaj pomanjkljiva in naloga prihodnjega odbora bode, jo popolnjevati. To nalogo izvršiti bode pa mogel prihodnji odbor le, ako ga bodo društveniki tudi gmotno v ta namen podpirali. Na tem mestu omeniti moram pa posebno dva gospoda, katera sta si pridobila v preteklem letu za društveno knjižnico posebnih zaslug, namreč odbornika gospoda Ivana Kavčnika in knjižničarja gosp. Frana Regallyja, katera sta mnogo časa in truda žrtvovala, da sta uredila knjižnico. Izreče naj se jima tem potom naša društvena zahvala, gosp. Ivanu Kavčniku tudi posebno še radi tega, ker je skrbel za to, kako bi se knjižnica popolnila in dajal odboru v tem oziru primerne nasvete. (Odobrovanje.)

Tudi sicer izvrševal je odbor društvene naloge. Društveno glasilo „Slovenski Pravnik“ izdajal se je kakor prejšnja leta in je završil naš list lani dvanajsto leto svojega obstanka. Vsebina lista razdeljena je bila lani, kakor prejšnja leta. „Slovenski Pravnik“ priobčil je lani devet izvirnih daljših razprav, obsegajočih skupaj skoro 5 tiskovnih pol, 38 slučajev civilnega prava, 14 kazenskih slučajev in pet iz upravne prakse. Prinašal je poleg tega še književna poročila, razne vesti in pregled pravosodstva, katera zbirka je dosegla lani 838 pravosodnih določeb. Kakor vsako leto, mora tudi letos odbor izreči globoko obžalovanje, da društveniki naše glasilo veliko premalo podpirajo. Uredništvo nahaja se vedno v silnih stiskah radi gradiiva. Odbor prosi toraj vse č. g. društvenike, da bi uredništvo našega glasila boljše duševno podpirali. Vsaj bode to-le na korist njim samim, ker bode „Slovenski Pravnik“ le tedaj mogel ustrezati zahtevam, katere se sme staviti do strokovnega lista in ker bode vsebina našega glasila zanimivejša in raznovrstnejša, ako bode list našel več duševne podpore od vseh strani. Posebno v sedanjih razmerah, ko nas loči le še kratka doba od časa, da stopijo novi civilnopravni zakoni v veljavo.

bilo bi jako umestno, ako bi društveniki uredništvu našega lista pošiljali kaj sestavkov, bavečih se s temi zakoni in z mnogimi že sedaj prepirnimi vprašanji, katera nastanejo po obveljavljenju novih določeb. Odbor se za trdno nadeja, da bodo č. g. člani uvaževali to nujno prošnjo.

Naloga našega društva je tudi prirejati shode. Toda razmere v zadnjem času za take shode niso ugodne, ker se prirejajo pri tukajšnjem c. kr. deželnem sodišču posebni kurzi dvakrat na teden, na katerih se obravnavajo novi zakoni. Naši člani, kateri obiskujejo te kurze, gotovo ne bi imeli posebnega veselja pohajati tudi še društvenih shodov. Odstopajoči odbor bil je toraj mnenja, da se v letošnji zimski sezoni opusti prirejevanje društvenih shodov. Lani bila sta toraj samo dva shoda in sicer prvi malo dni po glavni skupščini dne 3. februarja 1896, na katerem se je razpravljalo o takratnem vladnem načrtu novega stavbenega reda za Ljubljano, kakor se je to sklenilo na lanskem občnem zboru. V društvenem glasilu poročalo se je že ob svojem času o tem shodu. Nazorom, kateri so se izrazili na našem shodu, sl. deželni zbor kranjski, v katerem je g. dr. D. Majaron stavil nekatere preminjevalne predloge v smislu načelom, izraženim na našem shodu, ni pritrdil. Na lanski glavni skupščini izrazila se je tudi želja, da bi se naše društvo večkrat bavilo z načrti novih zakonov in naj bi toraj dotični faktorji obračali se, kakor je to drugod običajno, na naše društvo, kot strokovno društvo, da bi izrazilo svoje mnenje o načrtih. Toda noben prizadetih faktorjev se temu pozivu ni odzval. Drugi društveni shod bil je dne 2. julija 1896, in sta se na njem obravnavali vprašanji, je li naj društvo najme društvene prostore in je li naj se priredi običajni društveni izlet. Oba shoda zvršila sta se žal le ob pičli vdeležbi.

Vsled sklepa na drugem društvenem shodu priredil se je dne 6. septembra 1896 društveni izlet v Divačo, kateri se je izvršil za vse vdeležnike prav prijetno. Ljubljanskih članov vdeležilo se je izleta sicer le malo število, toda večja vdeležba bila je od strani primorskih društvenikov. Izlet ostane gotovo vsem vdeležencem v prav prijetnem in trajnem spominu. Iskrena zahvala, da se je izlet tako dostojno in lepo izvršil, gre pa g. okrajnemu svetniku Dukiču v Sežani in postajinemu načelniku g. Planincu v Divači.

Lanski občni zbor dal je odboru tudi naročilo, naj bi poskrbel, da naše društvo pregleda prevode novih civilnopravnih zakonov. Odbor storil je vse potrebno v tej zadevi in je posebno društveni predsednik g. dr. A. Ferjančič osebno posredoval pri pravosodnem ministru njega ekscelenci grofu Gleispachu, da bi se prevodi izročili v pregled našemu društvu, predno se izdado po državni tiskarnici. Naše društvo prejelo je res nekaj prevodov v pregled in se je izvolila posebna enketa, ki je imela nalog pregledati prevode in nasvetovati eventualne premembe. Dotična enketa lotila se je takoj dela. Ker so se pa iz pismenega občejanja med enketo in redaktorjem slovenskega prevoda državnega zakonika pokazale nekatere difference, ker je bila enketa

mnenja, da se morajo termini v prevodu novih zakonov ujemati s termini, kateri so se ustanovili vsled udomačene prakse in naše terminologije, s čemer pa g. urednik ni bil zadovoljen, bila sta odbor in anketa mnenja, da mora naše društvo odreči vsako nadaljno sodelovanje pri prevodu in se je ta sklep dotičnim faktorjem tudi naznanil.

O številu društvenikov nimam žal nič veselega poročati. Prirastka je jedva toliko, da se vzdrži število na dosedanji višini. Smrt ugrabila je tudi lani našemu društvu nekaj jako uglednih članov in sicer gospoda Ivana Navratila, načelnika pomožnih uradov pri najvišjem sodišču, marljivega sodelavca „Slovenskega Pravnika“ in društvenega člana gosp. Frana Geigerja, davčnega nadzornika v Kočevju, gospoda Josipa Škofica, sodnega pristava v Velikih Laščah, gosp. Viktorja Rosina, c. kr. notarja v Mokronogu in gosp. dra. Friderika Babnika, odvetnika v Celji. Končuje svoje poročilo prosim v formalnem oziru: Slavna skupščina blagovoli odobriti to poročilo.

Poročilo vzame glavna skupščina z odobravanjem na znanje.

III. Na to poročila blagajnik gospod Ivan Gogola o društvenem gmotnem stanju. Njegovo poročilo se glasi:

Slavni občni zbor!

S predležečim poročilom predložim račun o dohodkih in izdatkih društva „Pravnik“ v pretečenem letu 1896.

I. Dohodki.

1. Članarina in naročnina za društveno glasilo	1119	gld.	90	kr.
2. Do konca leta 1896. natekle hranilnične obresti od hranilne knjižice štev. 16069	24	„	81	„
3. Za en starejši letnik Pravnika	2	„	—	„
Skupaj . .	1146	gld.	71	kr.

II. Izdatki.

1. Naročnina za „Juridische Blätter“ s poštnino	5	gld.	05	kr.
2. Opraviteljici društvenega glasila pri Narodni tiskarni	5	„	—	„
3. Za marke in papir k opominom	9	„	60	„
4. Šešarku za prenašanje omare in knjig	—	„	80	„
5. Jakobu Martinčiču za ključke	—	„	70	„
6. Pri izletu v Divačo dva voza in en telegram	3	„	54	„
7. Dva računa Manzove tiskarne na Dunaji za poslane knjige s poštnino	16	„	10	„
8. Martin Primožič za dve mizi in omaro	45	„	—	„
9. Račun „Narodne tiskarne“ za tisek, papir in odpravo	647	„	65	„
10. Nagrade urednikoma in sodelavcem	675	„	70	„
11. Poština	4	„	49	„
12. Za novo leto	2	„	—	„
Odnos . .	1415	gld.	63	kr.

	Prenos . . .	1415 gld. 63 kr.
13. Za pobiranje članarine in naročnine pri ljubljanskih članih in naročnikih	3 „ — „	
14. Račun Otona Fischer za naročeno knjigo (Dr. Schuster)	4 „ 40 „	
15. Pisalno orodje za društveno sobo	3 „ 56 „	
	Skupaj . . .	1426 gld. 59 kr.
Ako se ti izdatki primerjajo z dohodki	1146 „ 71 „	
pokaže se pomanjkljej	279 gld. 88 kr.	
kateri se pokrije iz blagajničnega preostanka za leto 1895.		

III. Izkaz društvenega premoženja koncem 1. 1896*

1. Blagajnični preostanek iz računa za leto 1895 681 gld. 30 kr
po odbitku primanjkleja iz računa 279 „ 88 „
za pretečeno leto 1896, kateri se pokrije iz tega preostanka; ta blagajnični preostanek znaša tedaj koncem leta 1896 le 301 gld. 42 kr.
in je naložen v mestni hranilnici ljubljanski na knjižici štev. 18613.
2. Zastanki članov in naročnikov koncem leta 1896. 391 „ — „
3. Nekaj knjig, časopisov in inventar.

Ko podam to poročilo, prosim konečno:

Slavni občni zbor blagovoli predležeči račun vzeti na znanje in novemu odboru naročiti, da izkazane zaostanke takoj primernim potom iztirja.

K temu poročilu oglasi se g. dr. V. Supan ter vpraša, koliko naročnikov ima društveno glasilo. Gospod blagajnik odgovori, da šteje društveno glasilo nad 300 naročnikov, na kar g. dr. V. Supan predlaga, da se listu skrči obseg od 2 pol na poldrugo polo, da si vsaj tako naša blagajna opomore. Gospod Ivan Kavčnik protivi se temu predlogu, zlasti ker bomo imeli sedaj po vpeljavi novega civilnopravnega reda mnogo spornih vprašanj, o katerih se bode, kakor je upati, gotovo precej pisalo, in ravno zato ne gre, da bi sedaj krčili obseg društvenega glasila. Predlog g. dr. V. Supana odkloni se na to z veliko večino. Na vprašanje gosp. dra. Fr. Tekavčiča odgovori blagajnik, da se je sotrudnikom »Slovenskega Pravnika« nagrada že izplačala. Vsled načelnikovega vprašanja pojasni gospod blagajnik, da so med tirjatvami navedeni zastanki iz zadnjih treh let, da pa zastanki za leto 1896. znašajo 226 gld. Na predlog društvenega načelnika, sklene se na to soglasno, da se dolžnike vnovič tirja in sicer vse pisмено in vse po tiskanih opominih, pri čemer član

gosp. dr. V. Supan prevzame pisanje dotičnih opominjevalnih pisem brezplačno, ter da se jim določi gotov rok za plačilo; takim pa, ki so dolžni po večjo vsoto, se tudi dovoli plačevanje v obrokih; ako bi pa vkljub temu dolžniki svojim dolžnostim ne zadostili v določenem roku, potirjajo naj se zastanki s poštnimi mandati.

Blagajnikovo poročilo se na to odobri.

IV. O društveni knjižnici poroča knjižničar gospod Fran Regally tako-le:

Slavni občni zbor!

Opetovano že se je tožilo o zlih posledicah predlanske potresne katastrofe, a pač nikjer ni zapustila takih sledov kakor pri naši društveni knjižnici, ako in v kolikor v obče zasluži kup iz raznih zabojev stresenih, deloma raztrganih knjig in zmečkanih časopisov, katerih večkrat niti dva lista nista skupaj, to ime. — V takem stanju našel sem namreč društveno knjižnico. — Kakor je že lansko leto poročal društveni tajnik — knjižničarja namreč zadnji dve leti sploh ni bilo — morale so se knjige, ki so bile preje deloma urejene, vsled potresa spraviti v zaboje, kar pa so razni delavci storili tako, da so naše društvene knjige zajedna s knjigami, drugih društev in raznovrstnim drugim blagom v naglici nametali v več zabojev, kjer so stvari dalje časa ležale, čez nekoliko mesecev pa zaboje kar obrnili in njihovo vsebino stresli po tleh. Ker so knjige potem ležale dalje časa v odprti sobi, je pač tudi prav lahko mogoče, da so kake knjige ali razne številke društvenih časopisov izginile in je to domnevanje zlasti še zato povsem opravičeno, ker skoraj pri vseh nevezanih letnikih praviških listov nedostaje kar več številke.

Trebalo je toraj pred vsem knjižnico natančno pregledati in urediti. To delo, pri katerem sta mi deloma pomagala gospod c. kr. sodni pristav Kavčnik in gospod kolega Toporiš, katerima bodi na tem mestu za njuno sodelovanje izrečena topla zahvala, pa je napredovalo le jako počasi, a vendar se mi je posrečilo, vso knjižnico pregledno urediti po tvarinah, in pregledati zlasti pri društvenih časopisih in pa pri poročilih državnega zbora, kje da nedostaje kake številke. Nedostajajoče številke so se deloma že naročile, deloma pa se to še zgodi, v kolikor jih bo mogoče dobiti, da se tako vsi letniki po možnosti popolnijo.

Glede na gori navedene razloge mi nikakor ni mogoče, poročati slavnemu zboru, koliko knjig da je odpalo ali se poizgubilo, ker se nikjer ne da dognati, koliko knjig in katere da je imela društvena knjižnica takrat, ko je bila nastanjena še v starih čitalniških prostorih.

Nasprotno pa je knjižnici prirastlo več novih del. Pred vsem si je odbor kljub slabim gmotnim razmeram prizadeval, knjižnico spopolniti zlasti z najnovejšimi, novega civilnega postopanja se tičočimi deli, ter je naročil meseca decembra 1896 dvanajst dotlej izišlih del o novih civilno-pravdnih zakonih, ki so navedena že v zadnji številki lanskega letnika

društvenega glasila. — Dalje so se oddali koncem leta 1896 v društveno knjižnico letniki društvu deloma v zameno deloma vsled naročbe prihajajočih devetih strokovnih listov, namreč „Juristische Blätter“, „Gerichtszeitung“, „Österreichische Zeitschrift für die Verwaltung“, „Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu“, „Юридическо списание“, „Юридически прѣгледъ“, „Právník“, „Prawnik“ in „Zeitschrift für das Notariat“ (rensko-pruska), kakor tudi stenografični zapisniki sej delegacije in poslaniške in gospodske zbornice avstrijskega državnega zbora s prilogami vred. Po darilu prirasla so pa naši knjižnici le dvojna skripta.

Koliko del in zvezkov in katera da obsega naša društvena knjižnica, tega slavnemu občnemu zboru danes še ne morem natančno sporočiti, ker mi ni bilo še mogoče, napraviti točnega seznama urejenih društvenih knjig, kar bo moral storiti prihodnji knjižničar. Toliko pa morem poročati, da obsega društvena knjižnica krog 800 zvezkov vsakovrstnih strokovnih del, katerih nekatera imajo prav veliko vrednost: omenjam le 24 zvezkov Glaser-Ungerjeve zbirke razsodeb najvišjega sodišča in skoro kompletne zbirke Budwinskega odločeb upravnega sodišča.

Res je sicer, da je društvena knjižnica še dokaj nedostatna in da bode moral tudi prihodnji odbor obrniti vso svojo pozornost ravno društveni knjižnici, da jo po možnosti spopolni in spravi na ono stališče, na katerem mora biti strokovna knjižnica v glavnem mestu, in jo na tem stališču tudi vzdržati, ker le tako bode mogla ustrezati vsem do nje stavljenim zahtevam in izpolnjevati svojo nalogo. Treba bode i še nadalje apelovati na požrtvovalnost ne le ljubljanskih, ampak tudi vnanjih članov, ki naj bi bodisi s knjižnimi darili, bodisi z denarnimi prispevki pripomogli društvu, da uvrsti v svojo knjižnico vedno tudi najnovejša strokovna dela.

Izražajoč željo, da bi se vsi člani prav pridno posluževali društvene knjižnice, končavam s prošnjo: Slavni občni zbor blagovoli to poročilo odobriti.

Knjižničarjevo poročilo odobri se brez razgovora. Član gospod Ivan Kavčnik predlaga še, da se knjižničarju za njegov trud pri urejanji preje tako zanemarjene društvene knjižnice izreče društvena zahvala, kateri predlog se soglasno sprejme.

V. V imenu društvenih preglednikov poroča gosp. dr. Fran Munda, da so društveni računi in blagajniške knjige v najlepšem redu, ter predlaga, da se da blagajniku absolutorij, kar se soglasno sprejme.

VI. Gospod načelnik imenuje skrutinatorjema za bodočo volitev g. Karola Pleiweissa in g. Josipa Zupančiča.

Po dovršeni volitvi po listkih naznanita gospoda skrutinatorja sledeči izid: Oddalo se je 17 glasovnic in so dobili: a) pri volitvi društvenega načelnika dosedanjí načelnik gosp. c. kr. dež. svetnik

dr. Andrej Ferjančič 15 glasov in je torej za l. 1897. vnovič izvoljen načelnikom; razun tega bila je jedna glasovnica prazna, en glas dobil je g. dr. Danilo Majaron; b) pri volitvi ljubljanskih odbornikov so dobili: gospod c. kr. deželni sodni pristav dr. Janko Babnik 17 glasov, gospod c. kr. deželni sodni pristav Ivan Kavčnik 16 glasov, gosp. odvetniški kandidat dr. Makso Pirc 16 glasov, g. c. kr. avskultant Fran Regally 16 glasov, g. c. kr. notar Ivan Gogola 14 glasov in g. odvetnik dr. Danilo Majaron 11 glasov in so le-ti toraj z nova izvoljeni; dalje so dobili g. odvetnik dr. Josip Kušar 7 glasov, g. odvetnik dr. V. Supan 6 glasov, g. c. kr. notar Ivan Plantan 5 glasov, g. c. kr. dež. sod. pristav g. Edvard Volčič 4 glasove, g. odvetnik dr. Fran Munda 3 glasove, g. odvetniški kandidat Josip Zupančič 2 glasova in g. c. kr. avskultant Anton Mladič 1 glas. Ker g. dr. Josip Kušar izjavi, da on izvolitve nikakor ne sprejme, vstopita v ožjo volitev gospoda dr. V. Supan in Ivan Plantan, pri kateri dobi g. dr. V. Supan 9 glasov in je toraj izvoljen, dočim ostane g. Iv. Plantan z 8 glasovi v manjšini; c) pri volitvi unanjih odbornikov so dobili: g. Juro Hrašovec, odvetnik v Celji, 13 glasov, g. Fran Višnikar, c. kr. sodni svetnik v Ribnici, 13 glasov, g. Bogdan Ternovec, c. kr. dež. sod. svetnik v Trstu, 12 glasov, in so le-ti toraj izvoljeni; dalje so dobili g. Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji, 5 glasov, g. Anton Levec, c. kr. okrajni sodnik v Ložu, 4 glasove, g. Niko Lenček, c. kr. notar v Škofji Loki, 4 glasove, in g. Julij Polec, c. kr. sodni svetnik v Kamniku, 1 glas; d) preglednikoma računov bila sta per acclamationem znova izvoljena g. dr. Fran Munda, odvetnik v Ljubljani, in gospod dr. Jernej Suppanz, c. kr. notar v Ljubljani.

VII. Pri posameznih nasvetih predlaga odbornik g. Ivan Kavčnik, da si društvo naroči še nastopne liste in sicer: Oesterreichisches Centralblatt für die juristische Praxis od dra. Leo Geller-ja, dalje Verordnungsblatt des k. k. Justiz-Ministeriums, slovenski državni zakonik, Zeitschrift für das Notariat und die freiwillige Gerichtsbarkeit, Grünhutova Zeitschrift für das gesammte öffentliche und Privatrecht in Gerichtshalle, dalje, da naj se nabavijo za društveno knjižnico še sledeča dela in sicer: Pfaff-Krainz, System des oesterreichischen Privatrechtes, Glaser-Ungerjeve zbirke razsodb najvišjega sodišča zvezek 25. in nadaljne, Manz-ova izdaja

Plenarbeschlüsse und Entscheidungen des Cassationshofes, Hasenöhl, das oesterreichische Obligationenrecht, Randa, Eigenthum, in Burghardt, System des oesterreichischen Privatrechtes. Ta predlog sprejme se brez vgovora. Isto tako se predlagatelju, odborniku g. Ivanu Kavčniku obljubi, da poprosi odbor »Matico Slovensko« za Cigaletovo soho. Društvenik g. Karol Pleiweiss priporoča odboru naj uvaži, bi li ne kazalo prepustiti platnice društvenega glasila založnikom pravniških listov in del za inserate, ako bi isti potem društvu prepuščali za tako priporočilo inserirana dela, ali pa proti primerni odškodnini. G. načelnik obljubi, da bode odbor ta nasvet uvaževal. Glavno skupščino zaključí na to g. načelnik ob polu 11. uri zvečer, zahvalivši člane za vdeležbo.

Književna poročila.

Mjesečnik pravniškoga društva u Zagrebu, katerega urejmeta že več let gg. Stjepan Kranjčić in dr. Josip Šilović, nastopil je letos svoje 23. leto. Lani razširil se je izvrstno uredovani list jako izdatno in izhaja sedaj mesečno najmanj po dve tiskani poli. List odlikuje se posebno po svojih izvrstnih pravniških razpravah in po svojih ocenah pravniških, posebno slovanskih del. Vidi se, da hrvaški pravniki vedo bolje ceniti lastno svoje glasilo, nego je to pri nas. Br. 1. za mesec januarij t. l. prinaša sledečo vsebino: Osnova novoga trgovačkoga zakona za Njemačku. Piše dr. Fran Vrbanić. — Misli o reformi gradjanskoga parbenoga postopka u nas na temelju načela ustmebnosti i neposrednosti osvrtno na nove gradjanske parbene zakone u Cislitavi. Piše Adolfo Rušnov. — Biljegovanje ovršnih molba u maličnom postopku i postopku pred mjestnimi sudovi. Spisal M. — Primjetbe k članku: Ako krčmar v nakani prepodaje, kupi ili inako nabavi spirituoza pijaća, je-li odatle nastaje absolutni momenat za nadležnost trgovačkoga sudova? Piše dr. S. R. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazeno. C. Mjenbeno-trgovačko. Iz upravne prakse. Rješitba kr. financijalnoga upravnoga sudišta. — Svaštice. — Književne obznane. — Viestnik. — Ker so hrvaški zakoni jako podobni našim in se nekateri z našimi skoro popolnoma ujemajo, vsled česar veljajo izvrstne razprave v hrvaškem pravniškem mesečniku tudi za naše razmere, želeti bi pač bilo, da bi tudi slovenski pravniki hrvaški pravniški list bolje spoznavali in naročevali nanj. Naročnina stane za vse leto 8 gld.

Oesterreichisches Rechtslexicon. Praktisches Handwörterbuch des öffentlichen und privaten Rechtes der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder. Dr. Ferd. Duscheneš, Dr. Wenzel R. v. Belsky und Carl Baretta.

— Praga. 1896. — Höfer & Kloucek. — II. zvezek tega dela seza od besede „Connossement“ do besede „Kindesmord“. Delo, katero je namenjeno pravnikom kakor nepravnikom in je toraj pisano v prav poljudnem smislu, priporočati je prav zelo, ker najde posebno praktik marsikaj zanimivega v člankih in se, ako treba, glede vseh prašanj lahko hitro in dobro informuje.

Civilprocessreform und Advocatentarif. Dr. Franz Wien. — Prag. 1897.

— H. Dominicus.

Die Haftung- und Ersatzpflicht der österreichischen Postanstalt. Dr. Ferd. Bachmann. — Pardubic. 1895. — E. Kminek.

Die neuen Civilprocessgesetze. III. Th. Gesetz vom 27. November 1896, Nr. 217 R. G. Bl., womit Vorschriften über die Besetzung, inneren Einrichtung und Geschäftsordnung der Gerichte erlassen werden (Gerichtsorganisationsgesetz). Gesetz vom 27. November 1896, Nr. 218 R. G. Bl., betreffend die Einführung von Gewerbegerichten und die Gerichtsbarkeit in Streitigkeiten aus dem gewerblichen Arbeits-, Lehr- und Lohnverhältnisse. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Gesetz betreffend die Einführung von Gewerbegerichten nebst den einschlägigen Vorschriften. Dr. Leon Geller. Mit Erläuterungen aus den Materialien. — Na Dunaji. 1897. — Moriz Perles

Das Gesetz vom 25. October 1896, Nr. 220 R. G. Bl., betreffend die directen Personalsteuern, sammt den noch weiterhin geltenden einschlägigen Gesetzen und Verordnungen. Dr. Rudolf Pensch. Mit Erläuterungen aus den Materialien. — Na Dunaji. 1897. — Moritz Perles.

Das Gesetz vom 25. October 1896, Nr. 220 R. G. Bl., betreffend die directen Personalsteuern, sowie die neben demselben in Geltung verbliebenen bezüglichlichen Gesetzen und Verordnungen. Dr. Richard Reisch. Mit Belegstellen aus den parlamentarischen Materialien, erläuternden Anmerkungen, Inhaltsübersicht und ausführlichem Register. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Die internationalen Bestimmungen der neuen österreichischen Civilprocessgesetze. Dr. Franz Schuhmacher. Ponatis iz Zeitschrift für internationales Privat- und Strafrecht. — Leipzig. Duncker & Humblot.

Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in zierlichen Reimen. Dr. Aug. Pleschner v. Eichstett. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Odvetnik dr. Avg. pl. Pleschner sestavi je naš državljanski zakonik v lične stihe, v katerih najdemo na nekaterih mestih prav zdrav humor. Gotovo bodo vsi pravniki prav z veseljem čitali knjigo, katero prav toplo vsakemu priporočamo, ker ne bode nihče obžaloval, kdor si jo omisli.

Österreichisches Civilprocessrecht. Systematisch dargestellt von dr. Maximilian Schuster v. Bonnott. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februvarija 1897.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) V seji dne 6. t. m. konstituiral se je novo voljeni odbor tako-le: podpredsednikom izvolil se je g. dr. Danilo Majaron, tajnikom g. dr. Makso Pirc, blagajnikom g. Ivan Gogola, knjižničarjem g. Fran Regally, v nadzorovalni odsek za društveni list gg.: dr. Janko Babnik, Ivan Kavčnik in Fran Regally. Razun tega ukrenil je, da se izvrše sklepi glavne skupščine, o katerih poročamo na drugem mestu. Sklene se tudi, da se naroči za društveno knjižnico poleg knjig in listov navedenih v poročilu o občnem zboru, še: Ihernig, Zweck im Rechte.

— (Odlikovanje.) Nj. Veličanstvo podelilo je višjesodnemu svetniku v Gradcu Avgustu Urbasu naslov dvornega svetnika.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: okrajni sodnik v Vipavi Ivan Nosan in svetniški tajnik pri okrožnem sodišču v Celji dr. Anton Zhuber pl. Okrog deželnosodnima svetnikoma; pristav v Celji Ferd. Sokoll pl. Renno okraj. sodnikom v Slov. Gradcu; pravni praktikantje Edv. Pajnič, Otokar Kočevnar pl. Kondenheim in Albert Levičnik avskultanti na Kranjskem; deželnovladni koncipist Karol Ekel začasnim okrajnim komisarjem na Kranjskem; konceptni praktikant dr. Anton Pilshofer začasnim deželnovladnim koncipistom na Kranjskem; tajnik finančne prokurature dr. A. Sieber finančnim svetnikom pri finančni prokuraturi v Ljubljani, koncipist dr. Viktor Pessiack adjunktom istotam. — Premeščen je okrajni sodnik dr. Aleksander Globočnik iz Slovenjega Gradca v Konjice. — Notarjem v Vipavi imenovan je notarski kandidat Marko Pushnik. — Odvetniški pisarni v Ljubljani otvorila sta dr. Oto Vallentschagg in dr. Josip Kušar.

— (Pomnožitev avskultantskih adjutov.) S 1. februvarijem t. l. pomnožila so se in povišala avskultantska adjuta, in sicer se je povišalo dosedanjih 434 avskultantskih mest z adjutom 600 gld. na 531 in dosedanjih 437 avskultantskih mest s 500 gld. adjuta na 537. Sedaj bodo skoro vsi avskultanti adjutovani, neadjutovanih ostane samo 10 odstotkov. Pomnožitev razdeljuje se po okoliših višjih deželnih sodišč tako-le: Dunaj za 24, Praga za 33, Brno za 38, Gradec za 15, Trst za 13, Krakovo za 17, Lvov za 46 in Zader za 11 adjutov.

— (Kolkovna prostost.) Glasom dopisa finančnega ministerstva poljedelskemu ministerstvu uživajo kolkovno prostost vloge, s katerimi se prosi za zemljiško-knjižni odpis parcele od vložka, oziroma da se začne pisati nov zemljiško-knjižni vložek v to svrho, da bodi novi vložek hipoteka za posojilo iz državnih ali deželnih sredstev za zopetno ali novo nasaditev s trtami.

Pregled pravosodstva.

859. Gospodar odgovoren je za motilna dejanja svojih poslov tudi tedaj, ako dejanj ni izrecno naročil ali odobril.

R. z dne 20. septembra 1896, št. 10459. J. Bl. št. 2 ex 1897.

860. Oslabitev zmožnosti razuma in duševne zaznavnosti ne izključuje sposobnosti vporočevanja.

R. z dne 22. oktobra 1896, št. 11126. J. Bl. št. 51 ex 1896.

861. Tožba, katera gre na povračilo škode, nastale vsled tega, da se je stavba izvršila nepravilno vsled krivde imejitelja stavbenega obrta, ni tožba na jamčevanje po §-u 932. obč. drž. zak., ampak tožba radi odškodovanja po §-u 1293. obč. drž. zak. Za njo velja toraj določilo §-a 1489. obč. drž. zak.

R. z dne 2. junija 1896, št. 6334 Z. f. V. št. 1 ex 1897.

862. Zastarane obresti se pri plačilih na račun brez dovoljenja dolžnika po §-u 1416 o. d. z. ne smejo odračunati, ako tudi se pri plačilu zastaranja obresti ni vgovarjalo, pač pa v odgovoru je ta vgovor zakonit in pravočasno naveden.

R. z dne 19. julija 1896, št. 6111. J. M. 1297.

863. Iz določila §-a 1501. o. d. z. sledeče varstvo priposestovanih pravic proti knjižnemu pridobitniku, kateri je vedel za izvrševanje pravice, se ne sme razširiti na pravice, pridobljene po pogodbah.

R. z dne 21. maja 1896, št. 4691. J. M. 1291.

864. Samo znamenita razžaljenja dovoljujejo službodajniku, da odpusti iz službe takoj trgovskega uslužbenca.

R. z dne 24. aprila 1896, št. 4178. J. Bl. št. 1 ex 1897.

865. Zastarela menica sama za se ni zadostno spričevalo tirjatve, da bi se mogla dovoliti prepoved (čl. 83. men. r. in § 284. o. s. r.)

R. z dne 13. maja 1896, št. 5519. J. M. 1290.

866. Pri reševanju prošenj za registriranje deželnih uradnikov mora upoštevati trgovinsko sodišče uradoma določila dekr. dv. pisarnice z dne 23. septembra 1835, pol. zak. zb. zv. 63, str. 359 o postranskih opravilih deželnih uradnikov in slug.

R. z dne 10. septembra 1896, št. 10600. G. Z. št. 52 ex 1896.

867. Upravnik mase, ki ne zadošča za pokritje stroškov, ne more zahtevati prostosti kolekov in pristojbin, ako prične aktivno pravdo.

R. z dne 28. oktobra 1896, št. 12643. J. Bl. št. 51 ex 1896.

868. Postopanje radi motenja posesti ni dopustno, ako je dejanje ali odredba, moteča baje posest, v nerazdružni zvezi s pogodbenim razmerjem.

R. z dne 10. septembra 1896, št. 7623. J. Bl. št. 1 ex 1897.

869. Zdražitelj zemljišča opravičen je do tožbe radi izločitve kolov za hmelj, namenjenih za gospodarstvo, tudi tedaj, ako niso zaznamovani v cenilnem zapisniku in so se odstranili pred dražbo posestva.

R. z dne 8. oktobra 1896, št. 10737. J. Bl. št. 50 ex 1896.

870. Tudi če sta užitek, kateri je dovolil prednost, in hipotečni upnik, kateri je prednost pridobil, neposredno drug za drugim vknjižena, se ne sme razdeliti pokritna glavica, dokler živi užitek.

R. z dne 16. septembra 1896, št. 10661. G. Z. št. 51 ex 1896.

871. Izjemna določba dvornega dekreta z dne 18. julija 1828, št. 2354 zb. j. zak., katera se je izdala v varstvo hipotečnega kredita, o omejitvi izvršila, prepovedi in cesij glede plačil požarnih zavarovalnic lastnikom pogorelih poslopij, nikakor ne dopušča, da bi se uporabljala analogno na oškodbo za požarno škodo na premičninah, ker ni takega zakonitega smotra. Pravico do odškodbe za požarno škodo na zavarovanih premičninah pridobi se po pravilom primernem prenosu zavarovalne premije kakor vsako drugo tirjatev po §-ih 1393., 1394. in 1395. obč. drž. zak. in ne sme nihče tega prenosa ne oziraje se na kako izpodbojno pravico ometovati.

R. z dne 9. septembra 1896, št. 8807. G. Z. št. 52 ex 1896.

872. Izraz „vrsta“ (§ 302. k. z.) vsebuje vsako skupino oseb, katere so radi jednake stopinje družabnega življenja ali sporazumljenja menenj, koristij ali namenov zvezane in se je toraj s skupnim imenom kot *jednoto smatra in se toraj razločujejo zunajno od drugih oseb ali vrst oseb, toraj tudi v stranko zjedinjene pristaše gotove politične smeri.

R. z dne 27. oktobra 1896, št. 12385. J. M. 1302.

873. V preiskavo vzet (§-a 227. in 531. k. z.) je storilec, ako je preiskovalni sodnik sklenil, da se vpelje proti njemu predpreiskava. Dejanja, po katerih zastaranje prekine, navaja kazenski zakon samo primeroma. Zaprošilo preiskovalnega sodnika na sodno oblastvo, naj se zasliši kedo kot obdolženec, je v učinku jednako s tem, ako se izda proti njemu povabilo.

R. z dne 28. februarja 1896, št. 283. J. M. 1273.

774. Določila §-a 22. tisk. zak. velja tudi za popravke, katere pošlje direkcija c. kr. državne gimnazije v zadevah svojega uradnega okoliša.

R. z dne 13. junija 1896, št. 3945. Z. Of. V. št. 48 ex 1896.

875. Za perijodične tiskovine ne določa § 9., al. 1. tisk. zak. zglasitve založnika in izdajatelja kulmulativno, ampak alternativno, zadošča, da se imenuje jeden ali drugi.

O. z dne 9. junija 1896, št. 6696. Z. f. V. št. 45 ex 1896.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravištvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dné 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., z dodanim **tiskovnim zakonom** z dné 17. decembra 1862, št. 6 drž. zak. ex 1863, in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega. Cena 2 gld. 50 kr., s pošto 15 kr. več.

II. zvezek:

Kazensko-pravdni red

z dné 23. maja 1873, št. 119 drž. zak., z **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi. Cena 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva »Pravnika« uredil dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav. Cena 3 gld. 50 kr., elegantno in trdnó vezana 4 gld. 10 kr., po pošti 15 kr. več.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. Obrazci k občnemu sodnemu redu. I. zvezek Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav.

Vse te knjige dobivajo se pri knjigotržcu **Antonu Zagorjanu v Ljubljani**, kakor tudi pri vseh drugih knjigotržcih.

